

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

29.10.2026 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

Еврохолд

✓ Еврохолд стартира процедура за листване на акциите си на Франкфуртската фондова борса

Най-големият публичен енергиен холдинг в България - Еврохолд България АД, собственик на групата Електрохолд и Соларс Енерджи ЕАД, стартира процедура по допускане на акциите на компанията на Франкфуртската фондова борса (Frankfurt Stock Exchange) след решение на управителния съвет на дружеството.

Процесът предвижда книгата да бъдат регистрирани за търговия на най-високия подсегмент на борсата във Франкфурт – Prime Standard. В момента акциите на Еврохолд се търгуват на премиум сегмента на Българската фондова борса (БФБ), както и на основния пазар на Варшавската фондова борса (WSE).

Франкфуртската фондова борса, собственост на Deutsche Börse AG, е една от най-големите и утвърдени фондови борси в света и основен пазар за ценни книжа в Германия. Нейният индекс DAX е основният фондов индекс на Бундесрепубликата, който отразява представянето на 40-те най-големи и най-ликвидни компании в страната. Франкфурт е финансова столица на Германия и един от най-важните глобални икономически центрове.

Листването на акциите на Еврохолд на Франкфуртската фондова борса се очаква да увеличи значително ликвидността на книгата и да привлече интереса на водещи международни институционални инвеститори. „Решението ни е продиктувано от сигнали за значим интерес към книгата на компанията от страна на международни институционални инвеститори, особено след обособяването на Еврохолд като изцяло енергиен холдинг. Листването във Франкфурт ще направи акциите на холдинга достъпни за много повече инвеститори и ще ни предостави още повече възможности за финансиране и развитие на бизнеса“, коментира **Кирил Бошов, председател на управителния съвет на Еврохолд и заместник-председател на АИКБ**. „Европа преминава през мащабна енергийна трансформация и електрификация. Еврохолд е не просто част от този процес, а нейн двигател. От тази гледна точка, смятаме, че акциите на холдинга ще привлекат сериозно внимание на големите инвеститори на Франкфуртската фондова борса и ще бъдат оценени правилно,“ заяви Асен Христов, председател на надзорния съвет на холдинга.

Процедурата по допускане на акциите на компанията на Франкфуртската фондова борса предвижда листване на всичките 520 940 000 (петстотин и двадесет милиона деветстотин и четиридесет хиляди) броя обикновени, непривилегирани, поименни, безналични, свободнопрехвърляеми акции на Еврохолд с ISIN код BG1100114062, всяка с право на един глас в Общото събрание на акционерите и с номинална стойност от 0.51 евро.

За допускане до търговия не е необходим проспект съгласно европейския Регламент (ЕС) 2017/1129 и поради тази причина управителният съвет на холдинга одобри изготвянето на т. нар. информационен документ по образца на Приложение IX към Регламента, който съдържа основната информация, от която се нуждаят инвеститорите, за да разберат същността на дружеството и свързаните с него рискове и ценните книжа. Въпросният документ ще бъде подаден до българския регулатор - Комисията за финансов надзор (КФН), и публикуван публично.

Заявления за допускане до търговия на Франкфуртската фондова борса ще бъдат направени и за акциите от бъдещи увеличения на капитала на Еврохолд, включително, но не само, в резултат на упражняване на правата по вече издадените от холдинга варианти (ISIN BG9200007243 и ISIN BG9200002269), в съответствие с приложимото законодателство на Федерална република Германия.

Консултанти и координатори на процедурата по листване на акциите на Еврохолд на Франкфуртската фондова борса ще са българският и германският инвестиционен посредник - Състейнабъл Бизнес Солюшънс ЕАД и Wolfgang Steubing AG.

Предстои подписването на необходимите договори и споразумения за успешното реализиране на трансграничния сетълмент и старта на търговията.

3e-news.net

✓ **Еврохолд стартира процедура за листване на акциите си на Франкфуртската фондова борса**

Най-големият публичен енергиен холдинг в България - Еврохолд България АД, собственик на групата Електрохолд и Соларс Енерджи ЕАД, стартира процедура по допускане на акциите на компанията на Франкфуртската фондова борса (Frankfurt Stock Exchange) след решение на управителния съвет на дружеството.

Процесът предвижда книгата да бъдат регистрирани за търговия на най-високия подсегмент на борсата във Франкфурт – Prime Standard. В момента акциите на Еврохолд се търгуват на премиум сегмента на Българската фондова борса (БФБ), както и на основния пазар на Варшавската фондова борса (WSE).

Франкфуртската фондова борса, собственост на Deutsche Börse AG, е една от най-големите и утвърдени фондови борси в света и основен пазар за ценни книжа в Германия. Нейният индекс DAX е основният фондов индекс на Бундесрепубликата, който отразява представянето на 40-те най-големи и най-ликвидни компании в страната. Франкфурт е финансова столица на Германия и един от най-важните глобални икономически центрове.

Листването на акциите на Еврохолд на Франкфуртската фондова борса се очаква да увеличи значително ликвидността на книгата и да привлече интереса на водещи международни институционални инвеститори. „Решението ни е продиктувано от сигнали за значим интерес към книгата на компанията от страна на международни институционални инвеститори, особено след обособяването на Еврохолд като изцяло енергиен холдинг. Листването във Франкфурт ще направи акциите на холдинга достъпни за много повече инвеститори и ще ни предостави още повече възможности за финансиране и развитие на бизнеса“, коментира **Кирил Бошов, председател на управителния съвет на Еврохолд и заместник-председател на Асоциация на индустриалния капитал в България (АИКБ)**. „Европа преминава през мащабна енергийна трансформация и електрификация. Еврохолд е не просто част от този процес, а нейн двигател. От тази гледна точка, смятаме, че акциите на холдинга ще привлекат сериозно внимание на големите инвеститори на Франкфуртската фондова борса и ще бъдат оценени правилно,“ заяви Асен Христов, председател на надзорния съвет на холдинга.

Процедурата по допускане на акциите на компанията на Франкфуртската фондова борса предвижда листване на всичките 520 940 000 (петстотин и двадесет милиона деветстотин и четиридесет хиляди) броя обикновени, непривилегирани, поименни, безналични, свободнопрехвърляеми акции на Еврохолд с ISIN код BG1100114062, всяка с право на един глас в Общото събрание на акционерите и с номинална стойност от 0.51 евро.

За допускане до търговия не е необходим проспект съгласно европейския Регламент (ЕС) 2017/1129 и поради тази причина управителният съвет на холдинга одобри изготвянето на т. нар. информационен документ по образеца на Приложение IX към Регламента, който съдържа основната информация, от която се нуждаят инвеститорите, за да разберат същността на дружеството и свързаните с него рискове и ценните книжа. Въпросният документ ще бъде подаден до българския регулатор - Комисията за финансов надзор (КФН), и публикуван публично.

Заявления за допускане до търговия на Франкфуртската фондова борса ще бъдат направени и за акциите от бъдещи увеличения на капитала на Еврохолд, включително, но не само, в резултат на упражняване на правата по вече издадените от холдинга варанти (ISIN BG9200007243 и ISIN BG9200002269), в съответствие с приложимото законодателство на Федерална република Германия.

Консултанти и координатори на процедурата по листване на акциите на Еврохолд на Франкфуртската фондова борса ще са българският и германският инвестиционен посредник - Състейнабъл Бизнес Солюшънс ЕАД и Wolfgang Steubing AG. Предстои подписването на необходимите договори и споразумения за успешното реализиране на трансграничния сетълмент и старта на търговията.

Еврохолд България АД е най-големият публичен холдинг в България и водеща енергийна група в региона. Акциите ѝ се търгуват на фондовите борси в София и Варшава. Еврохолд е собственик на Електрохолд - една от водещите групи в България в дистрибуцията, доставките и търговията с електроенергия, както и на Соларс Енерджи ЕАД - един от големите инвеститори в производството и съхранението на възобновяема енергия.

✓ **Трета българска компания тръгва към Франкфуртската фондова борса**

- Еврохолд започва процедура за листване на Франкфуртската фондова борса в сегмента Prime Standard.
- Процедурата обхваща всичките 520,94 млн. акции на холдинга, като компанията очаква по-висока ликвидност и засилен интерес от международни институционални инвеститори.
- Еврохолд ще подаде информационен документ до Комисията за финансов надзор, а консултанти по процедурата ще бъдат Състейнабъл Бизнес Солюшънс и Wolfgang Steubing AG.

Най-големият публичен енергиен холдинг в България - Еврохолд България АД, собственик на групата Електрохолд и Соларс Енерджи ЕАД, стартира процедура по допускане на акциите си до търговия на Франкфуртската фондова борса след решение на управителния съвет на дружеството.

Акциите ще бъдат регистрирани в сегмента Prime Standard

Процесът предвижда книгата да бъдат регистрирани за търговия в най-високия подсегмент на борсата във Франкфурт - Prime Standard. В момента акциите на Еврохолд се търгуват на премиум сегмента на Българската фондова борса (БФБ), както и на основния пазар на Варшавската фондова борса (WSE).

Франкфуртската фондова борса, собственост на Deutsche Börse AG, е една от най-големите и утвърдени фондови борси в света и основен пазар за ценни книжа в Германия. Индексът DAX е водещият фондов индекс на страната и отразява представянето на 40-те най-големи и най-ликвидни компании в Германия. Франкфурт е финансов център на страната и един от най-важните глобални икономически центрове.

Еврохолд очаква по-висока ликвидност и интерес от международни инвеститори

Листването на акциите на Еврохолд на Франкфуртската фондова борса се очаква да увеличи значително ликвидността на книгата и да привлече интереса на водещи международни институционални инвеститори.

„Решението ни е продиктувано от сигнали за значим интерес към книгата на компанията от страна на международни институционални инвеститори, особено след обособяването на Еврохолд като изцяло енергиен холдинг. Листването във Франкфурт ще направи акциите на холдинга достъпни за много повече инвеститори и ще ни предостави още повече възможности за финансиране и развитие на бизнеса“, коментира **Кирил Бошов, председател на управителния съвет на Еврохолд и заместник-председател на Асоциация на индустриалния капитал в България (АИКБ).**

„Европа преминава през мащабна енергийна трансформация и електрификация. Еврохолд е не просто част от този процес, а неин двигател. От тази гледна точка смятаме, че акциите на холдинга ще привлекат сериозно внимание от големите инвеститори на Франкфуртската фондова борса и ще бъдат оценени правилно“, заяви Асен Христов, председател на надзорния съвет на холдинга.

Процедурата обхваща над 520 млн. акции

Процедурата по допускане до търговия на Франкфуртската фондова борса предвижда листване на всичките 520 940 000 обикновени, непривилегировани, поименни, безналични и свободнопрехвърляеми акции на Еврохолд с ISIN код BG1100114062. Всяка акция дава право на един глас в Общото събрание на акционерите и има номинална стойност от 0,51 евро.

Холдингът ще подаде информационен документ до КФН

За допускането до търговия не е необходим проспект съгласно Регламент (ЕС) 2017/1129. Поради тази причина управителният съвет на холдинга е одобрил изготвянето на информационен документ по образеца на Приложение IX към регламента. Той съдържа основната информация, необходима на инвеститорите, за да разберат дейността на дружеството, свързаните с него рискове и характеристиките на ценните книжа.

Заявления за допускане до търговия на Франкфуртската фондова борса ще бъдат подадени и за акциите от бъдещи увеличения на капитала на Еврохолд, включително, но не само, в резултат на упражняване на правата по вече издадените от холдинга варианти с ISIN кодове BG9200007243 и BG9200002269, в съответствие с приложимото законодателство на Федерална република Германия.

Консултанти и координатори на процедурата по листване ще бъдат българският и германският инвестиционен посредник Състейнабъл Бизнес Солюшънс ЕАД и Wolfgang Steubing AG. Предстои подписването на необходимите договори и споразумения за успешното реализиране на трансграничния сетълмент и старта на търговията.

✓ **Високите цени на тока и газа удрят производството - кой ще поеме щетите**

Добрин Иванов и Пламен Димитров предупредиха, че забавената държавна помощ заплашва с фалити и поскъпване на стоките

Рекордното поскъпване на електроенергията и природния газ за небитовите потребители поставя българските производствени предприятия в тежка неконкурентна позиция на европейския пазар. Липсата на навременна държавна подкрепа създава риск от затваряне на фабрики, съкращения на персонал и пренасяне на енергийните разходи в крайните цени на стоките за гражданите. „Днешната цена на електроенергията е 320 евро на мегаватчас, докато за същия месец за миналата година тя беше с 85% по-ниска“, коментира **изпълнителният заместник-председател на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) Добрин Иванов** в предаването „Здравей, България“ по NOVA.

Как младите откриват своята професия още в училищепova.bg

По думите на Добрин Иванов котировките на електроенергията за бизнеса са ескалирали рязко през последната седмица, след като през септември средната стойност е била под 200 евро за мегаватчас. Според него на европейския пазар в сегмента „Ден напред“ цените варират около 300 евро, но в страни като Гърция електроенергията се търгува значително по-евтино – около 248 евро за мегаватчас, заради работата на газови централи и по-ниски разходи за квоти.

Война срещу веригите или реален контрол: Икономисти разкритикуваха проверките за цените

„Ако не се задейства компенсационен механизъм, тази висока цена ще бъде калкулирана в крайната цена на стоките и услугите, а бизнесите, които произвеждат борсови стоки и не могат да я начислят, просто ще фалират“, заяви Добрин Иванов. Той поясни, че фючърсите показват спад в цените едва в началото на 2027 година, но пазарната прогноза се променя бързо и нивата могат да останат трайно високи.

Последиците от енергийния скок вече се усещат пряко в структуроопределящи за икономиката предприятия. *Ситуацията става страшна и не е просто тежка, тъй като само за година токът за индустрията се е увеличил близо три пъти, като от 120 евро през миналия октомври днес достига 320 евро на мегаватчас.* Това заяви прокуристът на „М+С Хидравлик“ АД Владимир Спасов.

По думите му в съседна Турция промишленият ток струва около 50 евро за мегаватчас, а за битовите потребители у нас цената е 75 евро, което означава, че българската индустрия плаща над четири пъти по-скъпа енергия от домакинствата. Спасов подчерта, че основните им глобални конкуренти в Китай и САЩ работят при три до четири пъти по-ниски енергийни тарифи.

„Само от разликата в цената на тока спрямо предходния месец себестойността на нашата продукция се повиши с 3%“, обясни Владимир Спасов. Той предупреди, че това води до свиване на печалбите, замразяване или преосмисляне на инвестиционните планове и намаляване на годишните бонуси за работниците.

Относно инвестициите във фотоволтаици Спасов коментира, че слънчевите панели покриват най-много 20-25% от нуждите на едно голямо производство и няма как да спасят бизнеса при текущите борсови нива. Той определи държавната програма за компенсации с десетмесечно закъснение като напълно безпредметна, тъй като за толкова дълъг период производствените предприятия рискуват реален фалит.

Целия разговор гледайте във видеото - [ТУК](#).

[Business.dir.bg](#)

✓ **Токът за индустрията скочи до 320 евро за мегаватчас, бизнесът настоява за незабавни компенсации**

Цената на електроенергията за бизнеса в България достигна 320 евро за мегаватчас - с 85% над равнището за същия месец на миналата година. Рязкото поскъпване поставя българските производители в неизгодна позиция спрямо европейските и световните конкуренти и увеличава риска от фалити, съкращения и ново поскъпване на стоките. За това предупредиха представители на работодателите и синдикатите в предаването "Здравей, България" по Нова телевизия.

"Днешната цена на електроенергията е 320 евро на мегаватчас, докато за същия месец за миналата година тя беше с 85% по-ниска", заяви **изпълнителният заместник-председател на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) Добрин Иванов**. По думите му цените на електроенергията за бизнеса са се повишили рязко през последната седмица, след като през септември средната стойност е била под 200 евро за мегаватчас. На европейския пазар в сегмента "Ден напред" цените се движат около 300 евро, докато в Гърция електроенергията се търгува за около 248 евро за мегаватчас.

Според Иванов разликата се дължи на фактори като работата на газови централи и по-ниските разходи за квоти за въглеродни емисии.

Ако държавата не задейства навременен механизъм за компенсации, предприятията ще трябва или да прехвърлят по-високите разходи в цените на стоките и услугите, или да поемат загубите за своя сметка. "Ако не се задейства компенсационен механизъм, тази висока цена ще бъде калкулирана в крайната цена на стоките и услугите, а бизнесите, които произвеждат борсови стоки и не могат да я начислят, просто ще фалират", предупреди Иванов. Според него фючърните пазари засега показват очаквания за понижение на цените едва в началото на 2027 г., но прогнозите се променят бързо и не е сигурно, че поскъпването ще бъде краткотрайно.

За спешна промяна на механизма за подпомагане настоя и президентът на КНСБ Пламен Димитров. Според него действащата схема не позволява на предприятията да реагират навреме на резките промени в разходите за енергия. "Сегашният механизъм компенсира с десет месеца закъснение, което е извън всякакви възможни реакции за овладяване на цените", заяви Димитров. Той посочи като фактори за поскъпването военните действия в Близкия изток, напрежението около Черно море и сезонното увеличение на потреблението през есенно-зимния период.

Според синдикалния лидер по-високите цени на електроенергията генерират допълнителни приходи във Фонд "Сигурност на електроенергийната система". Тези средства трябва да бъдат връщани своевременно към индустрията под формата на компенсации, вместо да се използват за покриване на бюджетни дефицити, смята той.

Последиците от поскъпването вече се отразяват върху производствените разходи на предприятията. Прокуристът на "М+С Хидравлик" Владимир Спасов определи ситуацията като критична и предупреди, че само за година цената на електроенергията за индустрията е нараснала близо 3 пъти - от 120 евро за мегаватчас през октомври миналата година до 320 евро в момента.

По думите му промишленият ток в съседна Турция струва около 50 евро за мегаватчас, докато цената за битовите потребители в България е 75 евро. Така българските производители плащат над 4 пъти повече за електроенергия от домакинствата в страната. Спасов подчерта и че основните конкуренти на компанията на световните пазари - в Китай и САЩ - работят при енергийни тарифи, които са 3 до 4 пъти по-ниски.

Високите цени вече се отразяват пряко върху себестойността на продукцията. "Само от разликата в цената на тока спрямо предходния месец себестойността на нашата продукция се повиши с 3%", обясни Спасов. Това свива печалбите на предприятията и ги принуждава да замразяват или да преразглеждат инвестиционните си планове. Сред възможните последствия е и намаляването на годишните бонуси за служителите.

Спасов коментира и възможностите за ограничаване на разходите чрез инвестиции във фотоволтаични системи. Според него слънчевите панели могат да покрият най-много 20-25% от потребностите на голямо производствено предприятие и не са достатъчни, за да компенсират ефекта от сегашните борсови цени.

Той също определи компенсационния механизъм с 10-месечно закъснение като безпредметен за предприятията, които трябва да плащат високите сметки в момента. При подобно забавяне производителите рискуват да изпаднат в сериозни финансови затруднения, преди да получат помощта. Според работодателите и синдикатите без навременна държавна намеса енергийният шок може да се пренесе както върху конкурентоспособността на българската индустрия, така и върху крайните цени за потребителите.

[АИКБ](#)

✓ АИКБ представи иновативен инструмент за развитие на квалификациите в 17 ключови сектора на българската икономика

Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) представи разработените Секторни квалификационни рамки за 17 ключови сектора на българската икономика на специализирана дискусия с представители на държавни институции и социалните партньори.

Дискусията беше открита от **доц. д-р Милена Ангелова, изпълнителен заместник-председател на АИКБ** и ръководител на проекта, в рамките на който е разработен инструментът.

Секторните квалификационни рамки представляват иновативен модел за обвързване на реалните потребности на икономическите сектори с необходимите знания, умения и компетентности на работната сила. За разлика от традиционните подходи, основани на професии и длъжности, рамките анализират основните функции, работни процеси и задачи в отделните сектори и ги свързват с конкретни резултати от учене. Това позволява да се идентифицират настоящите

и бъдещите потребности от умения, включително свързаните с дигиталния и зеления преход, и да се подпомогне планирането на професионалното образование, обучението и квалификационното развитие на заетите.

Във фокус-групата за оценка и валидиране на рамките участваха представители на Министерството на образованието и науката, Министерството на труда и социалната политика, Националната агенция за професионално образование и обучение, Агенцията по заетостта, Фондация „Бизнес за образованието“, КТ „Подкрепа“ и КНСБ, представители на научните среди и граждански организации. От страна на АИКБ се включи и **Росица Стелиянова, директор "Програми и проекти" и координатор проектни дейности, както и членове на екипа за управление и изпълнение на проекта, които модерираха дискусиата.**

Участниците проявиха интерес към разработения инструмент и очертаха различни възможности за неговото практическо приложение съобразно функциите и дейността на представляваните от тях организации. В хода на дискусиата беше открит потенциалът на секторните квалификационни рамки да подпомогнат разработването и актуализирането на квалификации, планирането на обучения, развитието на уменията и по-доброто съгласуване между образователната система и потребностите на пазара на труда.

Секторните квалификационни рамки са разработени по проект BG05SFPR002-1.005-0004 „Комплексен подход за осигуряване на мотивирани квалифицирани човешки ресурси“, съфинансиран от Европейския съюз.

Важни обществено-икономически и политически теми

БНТ

✓ МС: В бюджет 2027 г. няма да се отменят увеличените средства за семействата и подкрепата за бизнеса

В Бюджет 2027 няма да се отменят или намаляват анонсираните вече от министър-председателя Румен Радев на заседанието на Министерския съвет от 14 октомври увеличения на средствата в подкрепа на семействата и децата, майките, учениците, студентите, пенсионерите, по отношение на доходите, както и в подкрепа на българския бизнес. Това заявиха в позицията от правителствения пресцентър.

Правителството ще изпълни тези поети ангажименти, въпреки наследените прекомерен дефицит, празна хазна и поети необезпечени ангажименти за години напред, допълват от "Дондуков" 1.

✓ Градини с необрани плодове: Производители от Северозападна България се оплакват от ниски изкупни цени и липса на сигурен пазар

Богатата реколта тази година се оказва сериозно предизвикателство за българските овощари, които все по-трудно намират пазар за продукцията си. В същото време разходите по отглеждането на градините растат, изкупните цени често падат под себестойността, а част от плодовете остават необрани и изгниват в градините до следващата пролет, оплакват се производители от Североизточна България.

На Централния кооперативен пазар в Русе, въпреки по-студеното време и дъжда, търговци и производители не липсват. В момента обаче такива няма единствено заради ранния час. За съжаление, проблемите в бранша се задълбочават и по думите на хората рискът от фалити е реален. Каква е ситуацията в един от засегнатите сектори, а именно как се справят овощарите и къде според тях е решението на проблемите им?

Кунчо Кунчев - управител на „Общински пазари“, Русе : "Спрямо миналата есен цените са същите, но в евро, тоест увеличението е почти двойно. През пролетта започна тази тенденция, а през лятото цените бяха по-ниски от миналогодишните. Сега вече се продава родното оранжерийно производство. Търсенето много е намаляло спрямо това, което се очаква за есенния период. Разходите за производство са големи, поскъпна навсякъде животът."

По думите му поскъпването е осезаемо при зеленчуците, тъй като производителите имат високи разходи за производство.

Заедно с баща си Димка Четова отглежда седем сорта круши върху 10 декара градина в добричкото село Крушари. Все по-трудно намират купувачи за плодовете, но успяват да продадат стоката на дребно. С високите разходи се справят, като не плащат за допълнителна работна ръка.

Димка Четова, производител от село Крушари: "На едро просто е... Цената е смешна предвид разходите, които хвърляш. Това не е малко работа. Все едно някой да ходи на работа, без да получава заплата. Трябва да се направи, както в голяма част от европейските страни, да се пласира по-скоро българската продукция и да не се внасят толкова много плодове от чужбина."

Според бранша липсата на достатъчно преработвателни предприятия у нас допълнително затруднява реализацията на продукцията. Това изправя българските производители пред все по-сериозни финансови загуби. На този фон се задълбочава и борбата с вредителите.

Според Министерството на земеделието, за да се справят с трудностите на пазара, производителите трябва да обединят усилията си и да инвестират в преработката на плодове.

Красимир Чакъров, заместник-министър на земеделието и храните: "Това е една от идеите на европейското финансиране. Ние да създадем условия земеделските стопани да се кооперират помежду си, да инвестират в различен тип инвестиции в преработка, да добавят стойност и така да могат да отговорят на изискванията на пазара, за да станат устойчиви."

Янислав Янчев, заместник-министър на земеделието и храните: "Най-важните от наша гледна точка проблеми са свързани с тяхното коопериране – да предлагат продукцията си заедно, да работят заедно и да бъдат конкурентни спрямо вноса от външни пазари."

За следващата година земеделците си пожелават тя да е плодородна като тази и да имат сигурен пазар, на който да продадат реколтата си.

[БНР](#)

✓ ЕК започва диалог с нефтопреработвателните заводи

Европейската комисия започва диалог с нефтопреработвателните заводи като противодействие на недостига на горива и техните високи цени - това каза еврокомисарят по енергетиката Дан Йоргенсен на съвместен брифинг с колегата си по отбраната Андрюс Кубилиус.

Йоргенсен определи ситуацията с горивата като "много сериозна". "Правим всичко възможно, за да помогнем в краткосрочен план", заяви той и още:

"Решихме да започнем този важен диалог с европейските нефтопреработвателни заводи. През последните две десетилетия около една четвърт от нефтопреработвателните заводи в ЕС бяха закрити, което доведе до намаляване на вътрешните рафиниращи мощности с около 10 %. Процесът на изтегляне на инвестиции в Европа се ускори. Но тази криза е сигнал за тревога".

Трябва да противодействаме на тази тенденция и да гарантираме, че разполагаме с адекватни и гъвкави рафиниращи мощности в Европа днес и в бъдеще.

"Доставките на горива в момента са достатъчни, но в случай на военна криза, през първите дни НАТО трябва да придвижи и удържи 100 000 военни", каза от своя страна еврокомисар Кубилиус, "Можете да си представите какво означава това като консумация на гориво", подчерта той:

"Трябва да поддържаме достатъчни рафиниращи мощности, като имаме предвид прехода, през който преминава рафиниращата промишленост и като не забравяме, че нашите рафиниращи предприятия трябва да останат конкурентоспособни".

Еврокомисар Йоргенсен бе категоричен, че твърдо остава целта за климатичен неутралитет до 2050 година. В тази връзка догодина ще бъде изготвена пътна карта, която да гарантира, че краткосрочните мерки няма да засегнат целта за декарбонизацията.

✓ Цената на тока за бизнеса у нас днес - 306 евро за мегаватчас

На българската енергийна борса цената на тока за бизнеса днес е почти 306 евро за мегаватчас. Тази стойност на електроенергията у нас, заедно с тази в Румъния, в момента е най-високата в Европа.

На този фон представители на тежката индустрия предупредиха, че вече има опасност някои предприятия да спрат работа заради високите цени на тока.

Цената на синьото гориво на газов хъб "Балкан" пък запазва тренда си на повишение и се търгува за 89 евро за мегаватчас. На нидерландската борса TTF, която е референтна за страната ни, цената на газа за днес е дори с 10 евро отгоре.

Investor.bg

✓ България отново предлага на аукцион десетгодишни облигации за 100 млн. евро

На 9 ноември Българската народна банка ще проведе аукцион за продажба на лихвоносни съкровищни облигации със срокност десет години (3652-дневни) от отворен тип с фиксиран лихвен процент от емисия № BG 20 400 26 218/11.02.2026 г. с падеж 11 февруари 2036 г., съобщи на сайта си централната банка.

Номиналната стойност на предложеното количество от Министерството на финансите е 100 млн. евро с 3,50% годишен лихвен процент. Финансовото ведомство преотваря за пети път държавни ценни книжа (ДЦК) от тази емисия. Досега, от началото на годината, от нея са пласирани ценни книжа за 660 млн. евро, като доходността не се променя.

Номинална стойност на предложеното количество (в хил. евро)	100 000
Лихвен процент	3.50 % годишен лихвен процент
Дата на плащане	11.11.2026 г.
Брой на дните от датата на последното лихвено плащане (11 август 2026 г.) до датата на отваряне/ плащане (10 ноември 2026 г. вкл.), за които се изчислява натрупаната лихва	92

Източник: БНБ

На тринадесетия за тази година аукцион по решение на Министерството на финансите първичните дилъри могат да участват и с несъстезателни поръчки от свое име, но за сметка на свои клиенти, които не са банки или инвестиционни посредници, включително и такива, установени в друга държава членка или в трета страна.

Допълнителните условия към инвеститорите е съотношението на ДЦК, предлагани със състезателни и несъстезателни поръчки, да е 50 към 50 от общото предложено количество.

Участниците в аукциона трябва да имат предвид, че Министерството на финансите ще предлага за продажба допълнителни количества от емисията.

Финансовото ведомство си запазва правото да отхвърля всички поръчки, респективно да одобрява определени, както и да одобрява количество, различно от предварително обявеното.

Досега на дванадесетте аукциона за нов държавен дълг на вътрешния пазар от началото на годината са пласирани съкровищни облигации за повече от 1,755 млрд. евро.

През тази година България излезе успешно на международните капиталови пазари два пъти, като набра общо 4,75 млрд. евро външен дълг. Двете мащабни трансакции се проведеха съответно през юли и септември в рамките на средносрочната глобална програма на страната.

Общият размер на новия държавен дълг, поет от началото на тази година, достига 6,505 млрд. евро.

Припомняме, че brutният външен дълг (общ за държавния и частния сектор) в края на юли възлиза на 69,814 млрд. евро, което е 56,1% от БВП.

Дългът на сектор „Държавно управление“ към 31 юли е 18,846 млрд. евро. Общият държавен дълг (вътрешен и външен) през второто тримесечие на годината се движи около 28,7% от БВП, което запазва България сред страните с най-ниска задлъжнялост в Европейския съюз.

Максималният размер на новия държавен дълг, който може да бъде поет през тази година, е 10,5 млрд. евро, включително заем до 3,261 млрд. евро по европейския инструмент „Мерки за сигурността на Европа“ (SAFE) за укрепване на отбранителната индустрия.

Очаква се държавният дълг да достигне 37,7 млрд. евро към края на годината, или 30,1% от брутния вътрешен продукт (БВП).

✓ ЕС започва преговори за по-строги предпазни механизми за новите членки

Правителствата на страните от Европейския съюз (ЕС) са провели първото си обсъждане на проект за правни разпоредби, с които се въвеждат по-строги предпазни механизми за новите държави членки. Това включва и клауза, която може да доведе до отнемане на правото им на глас.

Черна гора вероятно ще бъде първият случай, в който тези мерки ще бъдат приложени, пише Euronews.

Европейската комисия предлага тези предпазни механизми като част от по-широка стратегия за подготовка на ЕС за бъдещо разширяване. Тъй като е най-напреднала в процеса на присъединяване, Черна гора би била първата страна, в чийто договор за присъединяване ще бъдат заложили новите мерки.

„В този контекст е важно Съветът да формулира собствената си позиция и да даде предварителни насоки относно предпазните клаузи, включително да гарантира, че подобни мерки са пропорционални, имат ясни основания за задействане и определен срок на действие“, посочва се в работен документ, разпространен преди началото на преговорите.

Страните членки са разделени по въпроса. Т.нар. приятели на Западните Балкани (сред които Италия и Австрия) предупреждават, че прекалено строгите предпазни механизми биха могли да възпрепятстват разширяването. От друга страна, държави като Нидерландия и Франция настояват за по-силни гаранции по отношение на спазването на върховенството на закона.

Работата по прецизиране на формулировките ще продължи на техническо ниво, като през ноември се очаква ново обсъждане на равнище постоянни представители на страните членки.

Правото на глас – под въпрос

Най-същественото нововъведение е институционална предпазна клауза, която би позволила на ЕС да предприеме действия срещу нови членки, които извършват сериозни нарушения на основните ценности на Съюза или на принципа на лоялно сътрудничество. В най-тежките случаи това може да включва временно отнемане на правото им на глас.

Значителна част от дебата е посветена на продължителността на изпитателния срок, който да се счита за „временен“. Мненията на държавите се разминават по въпроса за предложението от Комисията 15-годишен лимит.

Според проектотекста след задействане на предпазния механизъм съответната нова държава членка ще разполага с поне две седмици, за да представи свое становище. Тази разпоредба обаче би се прилагала едва след самото присъединяване, въпреки че клаузата може да бъде задействана и преди страната официално да стане член на ЕС.

Предложената структура среща съпротива, тъй като според критиците ѝ тя предоставя твърде много правомощия на Европейската комисия. Например предложението на Комисията ще се счита за прието в рамките на две седмици, освен ако квалифицирано мнозинство от държавите членки не го отхвърли или измени.

Постоянните представители на страните членки на ЕС в Брюксел поставят и въпроса какви мерки следва да задейства тази клауза и как тя ще взаимодейства с член 7 от Договора за ЕС, който също разглежда въпроса за сериозни нарушения на европейските ценности.

Мониторинг преди присъединяването

Комисията предлага и обща клауза за мониторинг, която обхваща периода между подписването на договора за присъединяване и реалното влизане в съюза. В проектотекста е описано как ще функционира мониторингът на практика: чрез редовни доклади, оценки от други държави членки и писма с ранно предупреждение, когато това е необходимо. Честотата и фокусът на докладите предстои да бъдат уточнени.

Като крайна мярка Комисията предлага възможност за отлагане на присъединяването, ако са налице ясни доказателства, че съответната държава няма да изпълни изискванията за членство в срок.

Подобна разпоредба се съдържаше в договора за присъединяване на Румъния и България, като там решението по подразбиране изискваше единодушие.

Този път механизмът за вземане на решение за отлагане все още не е определен, макар че в документа се загатва, че то би могло да бъде прието с квалифицирано мнозинство от държавите членки въз основа на препоръка от Комисията.

Остава отворен и въпросът какво се счита за „пропорционален“ период на отлагане.

Допълнителни предпазни механизми

Комисията предлага и други допълващи мерки, включително ангажимент да не се налага вето върху решения за разширяване спрямо държави кандидатки поради двустранни спорове – практика, която често се наблюдава сред страните от Западните Балкани.

Комисията предвижда това да бъде оформено като декларация към договора за присъединяване, а не като предпазни клаузи в самия правен текст.

По отношение на съдебното сътрудничество проектът предвижда възможност за временно спиране на действието на определени решения и разпоредби, засягащи други държави членки, в случай на сериозни нарушения, без това да нарушава цялостното съдебно сътрудничество.

За присъединяване към Шенгенското пространство за свободно движение са предвидени допълнителни условия, които да гарантират трайното спазване на принципите на правовата държава, правилата за борба с корупцията и организираната престъпност, както и наличието на добре функционираща съдебна система.

Правният текст включва и предпазните механизми, отнасящи се до сериозни икономически затруднения и нарушения на правилата на вътрешния пазар – разпоредби, които присъстваха и в договора за присъединяване на Хърватия, последната държава, присъединила се към ЕС.

Комисията предлага удължаване на периода на тяхното активиране отвъд трите години, предвидени за Хърватия, без да уточнява с колко. Предвижда се и възможност държавите членки да удължат този период допълнително с квалифицирано мнозинство.

Мениджър

✓ "Булгаргаз" ще ревизира прогнозата си за поскъпване на газа

"Булгаргаз" ще ревизира прогнозата си за поскъпване на природния газ, но увеличението отново ще бъде с двуцифрен процент. Първоначалната прогноза на "Булгаргаз" предвиждаше поскъпване с близо 34% спрямо октомври. Така, според изчисленията, цената на синьото гориво може да стане 59,08 евро за мегаватчас, без ДДС.

За сравнение утвърдената цена за октомври е 44,09 евро за мегатчас, без ДДС.

От КЕВР обявиха, че сериозен скок в цената на газа не се очаква. Оттам посочиха и че не се предвижда поскъпване на електроенергията и парното от Нова година. Окончателното решение с колко точно ще поскъпне синьото гориво ще бъде обявено на 1 ноември.

"В "Булгаргаз" с цел оптимизация на цената за месец ноември потърсихме резерви, за да не може да бъде увеличението с такива сериозни размери. Цената на "Булгаргаз" остава с повече от 40 евро на мегаватчас по-ниска от цените на борсата", обясни изпълнителният директор на "Булгаргаз" Георги Татарски.

"Международните цени на природния газ се увеличават непрекъснато и стигнаха до почти 100 евро на мегаватчас. Не само природният газ е факторът, който определя цените на топлоенергията. Повече от 60 на сто от разходите на топлофикациите са свързани с цената на природния газ, но има и други регулаторни инструменти за задържане на цената. Ние ще използваме всички регулаторни инструменти, така че да не се налага увеличаване на цената на топлинната енергия и на електрическата енергия от 1 януари. Към настоящия момент има такива резерви и не се налага такова увеличение", каза председателят на КЕВР Пламен Младеновски.

Председателят на КЕВР припомни, че цената на топлоенергията се определя за една година напред. Според него високите цени на природния газ в отделни месеци биха могли да бъдат потиснати чрез по-ниски цени през други месеци. Очакванията са, че тази висока цена на пазарите ще се запази поне до Нова година, но през зимните периоди, когато се очаква най-голямо потребление, фючърсите показват намаляване. Така че ако се доверим на пазарите, към настоящия момент не са налице представките за увеличение на цената на топлинната енергия, каза той.

✓ **Отпускат близо 2 млн. евро за осигуровки на учениците в дуално обучение**

Правителството отпуска 1 915 447 евро за задължително социално и здравно осигуряване на учениците, включени в дуално обучение.

Учениците в XI и XII клас, които се обучават по професии чрез работа в предприятия, сключват трудови договори с обучаващите ги работодатели. Отпуснатата сума е за осигуровки на ученици, назначени на трудови договори за периода януари - септември 2026 г.

Законът за професионалното образование и обучение предвижда дължимите социални и здравни осигуровки са изцяло за сметка на държавата. Тази мярка бе въведена в подкрепа на бизнеса, за да се насърчат повече работодатели да се включат в дуалната система на обучение на учениците.

Business.dir.bg

✓ **Газът в Европа надхвърли 100 евро за мегаватчас за първи път от края на 2022 г.**

Цената на природния газ в Европа достигна днес 100 евро за мегаватчас за първи път от декември 2022 г. на фона на нарушенията в корабоплаването в Близкия изток, които затрудняват доставките на втечен природен газ в навечерието на зимата, предаде Ройтерс.

Фючърсите за доставка през ноември на нидерландския газов хъб Ти Ти Еф (TTF) в Амстердам достигнаха 100 евро за мегаватчас следобед. Впоследствие цената се задържа около 100,1 евро за мегаватчас, което е увеличение с над 4% спрямо предходната търговска сесия, съобщава английската версия на италианското издание "Ил Соле 24 Ore".

Междувременно газохранилищата в Европейския съюз са запълнени на около 75%, показват данни на Агенцията на ЕС за сътрудничество между енергийните регулатори (ACER). Това е сравнително ниско равнище за този етап от годината, когато очакваното застудяване обикновено води до засилване на търсенето на природен газ за отопление. Данните за България са, че газохранилището в Чирен е пълно на 83,4%.

Съчетанието от затруднени доставки и ограничени запаси засилва опасенията за снабдяването на европейския пазар през зимните месеци.

✓ **Еврокомисарят по бюджета идва в България**

Европейският комисар по бюджета, борбата с измамите и публичната администрация Пьотър Серафин пристига на двудневно посещение в България на 29 и 30 октомври. Основна тема на визитата му е следващият дългосрочен бюджет на Европейския съюз за периода 2028-2034 г., съобщиха от Европейската комисия. Посещението е част от обиколката на Серафин в държавите членки, в рамките на която той провежда консултации за приоритетите на бъдещата многогодишна финансова рамка на ЕС.

В четвъртък еврокомисарят ще разговаря с министър-председателя Румен Радев, вицепремиера и министър на финансите Гълъб Донев и вицепремиера, отговарящ за управлението на европейските средства, Атанас Пеканов.

В 10:00 ч. Серафин ще открие конференцията "Следващата многогодишна финансова рамка: приоритети и принципи". Форумът се организира съвместно от Представителството на Европейската комисия в България, посолството на Полша и софийския офис на Европейския съвет за външна политика.

В петък комисарят ще се срещне с представители на Националното сдружение на общините в Република България. Разговорите ще бъдат насочени към регионалното измерение на националните и регионалните планове за партньорство в следващия дългосрочен бюджет на ЕС.

По-късно Серафин и Атанас Пеканов ще разговарят с представители на български технологични компании и ще посетят проекти, реализирани с инвестиции от европейския бюджет.

✓ Световната банка очаква скок на енергийните цени с 32% тази година

- Световната банка прогнозира скок на енергийните цени с 32% през 2026 г.
- Петролът се очаква да достигне средно 91 долара за барел, а световното предлагане да спадне с 5,2%
- Цените на храните може да нараснат с 18% за две години, а металите да поскъпнат с 25% през 2026 г.

Световната банка повиши прогнозите си за цените на суровините, като посочи нарушенията в енергийните доставки заради войната в Близкия изток и заплахата за земеделските реколти от климатичния феномен Ел Ниньо.

Очаква се енергийните цени да се повишат с 32% през 2026 г., слагайки край на три последователни години на спад, преди отново да се понижат през следващата година, се посочва в доклад на базираната във Вашингтон институция, публикуван в сряда.

Банката прогнозира, че средната цена на петрола ще достигне 91 долара за барел тази година, докато световното предлагане ще намалее с 5,2% - най-големият спад за повече от четири десетилетия, ако се изключи пандемичната 2020 г. Според Световната банка се засилва и натискът върху цените на природния газ в икономиките, които зависят от вноса на това гориво.

Що се отнася до Ел Ниньо, земеделските производители се подготвят за локални наводнения, суши и екстремни горещини в редица региони.

Банката прогнозира кумулативно поскъпване на храните с 18% през настоящата и следващата година.

„Пазарите на суровини са подложени едновременно на няколко големи сътресения“, заяви Айхан Косе, заместник-главен икономист на Световната банка.

„По-високите енергийни разходи и нарушенията в търговията повишават цените на широк кръг суровини, като заплахват да задълбочат инфлацията, продоволствената несигурност и проблемите пред икономическия растеж“, добави той.

Високите цени оказват влияние и върху търсенето.

Очаква се световното потребление на петрол да се свие с 2,5% тази година - третият най-голям годишен спад в историята, тъй като поскъпването ограничава употребата му.

През следващата година се прогнозира само слабо възстановяване на потреблението. Сред причините за тази тенденция е нарастващото разпространение на електрическите автомобили, особено в Китай.

Световната банка посочва още, че цените на металите са на път да се повишат с 25% през 2026 г., след като алуминият, медта и калайът достигнаха рекордни ценови равнища.

Това отразява не само ограниченията в предлагането, но и устойчивото търсене.

„Бързо нарастващите инвестиции в електропреносни мрежи, производството на електрически автомобили, възобновяемата енергия, електрониката и центрове за данни продължават да подкрепят търсенето на алуминий, мед и калай“, се посочва в доклада.

✓ Печалбите на рафинериите са на рекордни нива заради глобалните конфликти

- Атаките в Близкия изток и Русия доведоха до остър недостиг на капацитет за производство на горива в световен мащаб, принуждавайки рафинериите в други региони да работят на пълен капацитет и да налагат по-високи цени.
- Маржовете при преработката на петрол по крайбрежието на Мексиканския залив в САЩ са се утроили през тази година, достигайки исторически връх от 72 долара за барел през септември; подобен ръст се наблюдава и в Европа и Азия.
- Глобалната мрежа за преработка на петрол се оказва неподготвена за разрушенията и смущенията, причинени от конфликтите, което доведе до поскъпване на дизеловото гориво в САЩ с 83%, а на бензина – с 50% от началото на годината.

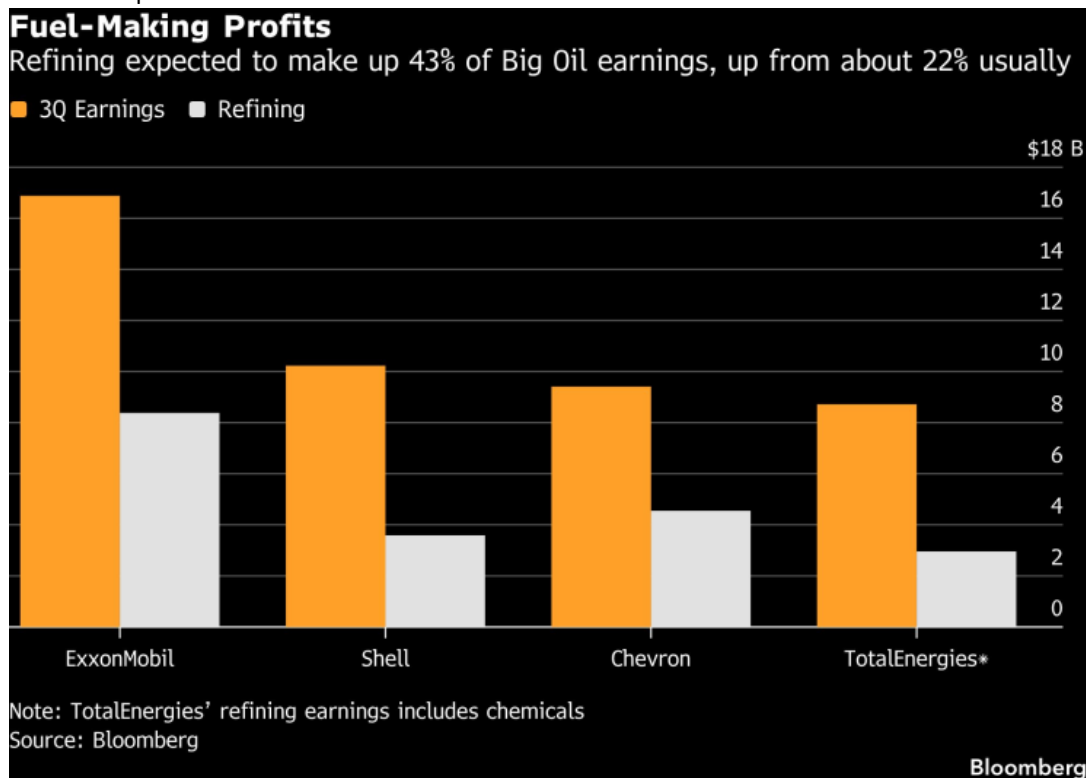
Секторът на петролопреработката преминава през период на безпрецедентни сътресения. Същевременно той никога не е бил по-печеливш.

Атаките в Близкия изток и Русия предизвикаха през тази година критичен недостиг на капацитет за производство на горива, което принуди рафинериите в други части на света да работят с максимално натоварване и им позволи да налагат по-високи цени. Маржовете при преработката по крайбрежието на Мексиканския залив в САЩ са се утроили през тази година,

достигайки исторически връх от 72 долара за барел през септември. Подобен ръст беше отчетен и в Европа и Азия, на фона на рязкото покачване на цените на бензина, дизела и авиационното гориво.

Това е своеобразен ренесанс за петролопреработвателната индустрия – сектор, за който мнозина прогнозираха неизбежен упадък с навлизането на електрическите превозни средства, хибридите и дистанционната работа. Компаниите Marathon Petroleum Corp., Valero Energy Corp. и Phillips 66 – които се обособиха от своите компании майки преди повече от десетилетие – са сред 20-те най-добре представящи се дружества в индекса S&P 500 през тази година, като акциите им са поскъпнали с над 100% от януари насам.

Геополитическите конфликти през тази година „подчертават колко важни са всъщност тези бизнеси“, коментира Джеф Уил, старши анализатор в Neuberger Berman – компания, управляваща активи на стойност около 600 милиарда долара. „Не сме инвестирали значително в производството на петролни продукти, а то е жизненоважно за икономиката. Пазарът определено осъзна този факт.“

Печалби от производството на горива | Очаква се преработката на петрол да формира 43% от печалбите на големите петролни компании – значително повече от обичайните около 22%

Очаква се през последното тримесечие ExxonMobil Holdings Corp. да реализира по-голяма печалба от преработката на петрол, отколкото от мащабните си дейности по добив на нефт и природен газ – и това въпреки факта, че цената на суровия петрол се е повишила с 42%, достигайки средно 91 долара за барел през разглеждания период. Ако прогнозите на анализаторите се окажат верни, това ще бъде първият случай от 2017 г. насам, в който сегментът за преработка на ExxonMobil надминава по резултати сегмента за добив. Вероятно през третото тримесечие маржовете на преработка при Shell Plc са достигнали рекордно високи нива.

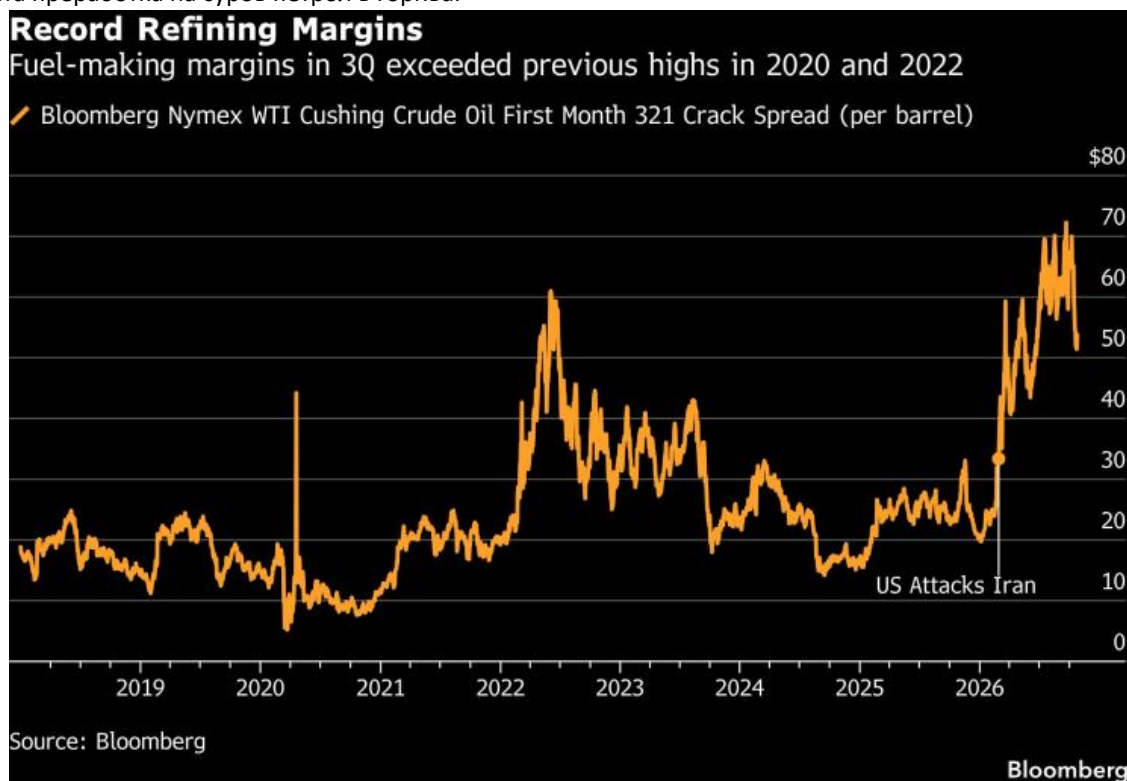
Цели 10% от световния капацитет за преработка на петрол са изведени от експлоатация през тази година на фона на конфликтите в Близкия изток, атаките на Украйна срещу руски рафинерии и ограниченията върху износа, наложени от Пекин и Москва. Недостигът на предлагане обаче се подготвяше отдавна.

През последното десетилетие в Северна Америка и Европа бяха затворени десетки рафинерии, а други бяха преустроени от компаниите за производство на биогорива. В САЩ не е изградена нова петролна рафинерия от 1977 г. насам, а само през миналата година там бяха затворени две големи съоръжения. В Европа също липсва ново строителство, докато броят на затворените обекти расте. Според Международната агенция по енергетика, в световен мащаб инвестициите в преработвателен капацитет са спаднали с повече от половината от 2015 г. насам.

„Можете да намалите предлагането много по-бързо, отколкото търсенето“, коментира Маркърс Макгрегър, управляващ директор по проучванията на суровинните пазари в компанията Copping, която управлява активи на стойност около 191 милиарда долара. „Днес рафинериите определено печелят от тази динамика.“

Структурна промяна в сектора настъпи в началото на второто десетилетие на XXI век, когато суровият петрол се търгуваше за над 100 долара за барел. Тогава няколко големи петролни компании отделиха или свиха дейността си по преработка, за да се съсредоточат върху основния си бизнес – добива на нефт и газ. През 2011 г. Marathon Oil обособи своето преработвателно звено в самостоятелната компания Marathon Petroleum, а година по-късно ConocoPhillips отдели Phillips 66. Murphy Oil и Hess Corp. също се освободиха от своите подразделения за преработка.

През последните две десетилетия ExxonMobil, Shell, BP Plc и TotalEnergies SE продадоха или преустроиша десетки рафинерии, насочвайки усилията си към най-големите и технологично напреднали комплекси, които носят по-високи маржове на печалба. Shell и BP използваха запазените си преработвателни мощности, за да осигурят конкурентно предимство на своите мащабни вътрешни търговски звена, генерирайки допълнителни печалби, надхвърлящи обикновената преработка на суров петрол в горива.

Рекордни маржове при преработката на петрол | Маржовете при производството на горива през третото тримесечие надхвърлиха предишните върхови стойности от 2020 г. и 2022 г.

Макар да се наблюдават отделни примери за растеж – като разширяването на рафинерията на ExxonMobil в Бомонт, Тексас, както и изграждането на нови мощности в Китай и Близкия изток – това се оказва недостатъчно, за да се отговори на търсенето. Според Федералния резерв в Далас, в периода между 2019 г. и 2025 г. глобалното потребление на течни горива е нараснало с 4 милиона барела дневно, докато производственият капацитет се е увеличил едва с 2,3 милиона барела дневно.

Това остави глобалната мрежа за преработка на петрол неподготвена за разрушенията и смущенията, предизвикани от конфликтите между САЩ и Иран, както и между Русия и Украйна. В резултат на това цените на дизела в САЩ са се повишили с 83% през тази година, а тези на бензина – с 50%. Това засилва глобалната инфлация и оказва натиск върху управляващите по целия свят – включително върху президента на САЩ Доналд Тръмп в навечерието на междинните избори на 3 ноември. „Според мен тези компании и активи трябва да запазят по-висока пазарна оценка в сравнение с миналото, докато не инвестират достатъчно, за да задоволят търсенето“, казва Уайл. „Това може да отнеме години.“

Това, което е болезнено за потребителите, се оказва печелившо за големите петролни компании, които са запазили дейността си в сферата на преработката.

Анализатори очакват ExxonMobil, Chevron Corp., Shell, TotalEnergies и BP да отчетат обща печалба от около 50 милиарда долара, когато в следващите дни представят резултатите си за третото тримесечие. Това би била третата най-висока тримесечна печалба в историята им, надмината единствено през 2022 г., когато цените на суровините също скочиха рязко след нахлуването на Русия в Украйна, сочат данни, събрани от Bloomberg.

Тези неочаквани високи печалби обаче не са разпределени равномерно. Според Международната агенция по енергетика, рекордно високите тарифи за петролни танкери и по-високите цени на суровия петрол са свили маржовете в Европа и Азия, докато в САЩ по-евтините суровини са довели до достигането на нови върхове в маржовете на преработка.

„Ако притежавате рафинерия на крайбрежието на Мексиканския залив, вие на практика печатате пари“, казва Алън Гуд, анализатор в Morningstar.

По думите му, рафинериите в Европа и Азия също се справят добре, но високите разходи за суров петрол и транспорт означават, че те реализират по-малко печалба, отколкото предполагат референтните маржове за преработка. Възможно е през четвъртото тримесечие печалбите от преработката на горива дори да намалее.

Въпреки това, затрудненията в сектора на преработката може да продължат по-дълго от самите конфликти. Дори Ормузкия проток да бъде отворен отново още утре, цените на суровия петрол вероятно ще спаднат бързо – както се случи по време на примирието през лятото, – но възстановяването на загубения капацитет за производство на горива ще отнеме много повече време, отбелязва Ким Фюстие, анализатор в HSBC.

„Елементът, който е най-труден за разрешаване, е именно преработката на петрол“, казва тя.

Това обаче не означава, че големите петролни компании ще побързат да изградят нови рафинерии. „По-вероятно е те да „замразят“ всичко, свързано с по-нататъшни продажби на активи, закривания или преобразувания“, каза Фюстие. „Това е пътят на най-малкото съпротивление.“

Макгрегър очаква високите маржове при преработката на петрол да се запазят до средата или края на 2027 г., след което постепенно да се върнат към по-нормални нива с нарастването на обемите на превозите през Ормузкия проток. Предвид това, ръководителите не бива да се увличат прекомерно от тези неочаквано високи печалби.

„Най-добре е вероятно просто да запазят ресурсите си за по-късен етап“, каза той. „Не одобряваме екипи, които реагират прибързано на подобни скокове в цените, тъй като историята ни учи, че понякога те са много краткотрайни.“

Капитал

✓ Заплатите в България изпреварват икономиката, сочи доклад на ЕК

България е на дъното по много европейски показатели - тя има най-ниската средна заплата в Европейския съюз и най-ниският БВП на глава от населението. Но през последните няколко години страната излиза начело по реален ръст на възнагражденията. От 2019 г. насам заплатите в страната са нараснали средно с 44.8% и изпреварват значително всички други европейски държави, показва годишният доклад European employment and social outlook на Европейската комисия. В страни като Франция, Италия, Гърция и Финландия за този период заплатите в реално изражение дори са намалели.

Ръстът на възнагражденията в България може да се разглежда като положителна проява на т.нар. "конвергенция" (сближаване) с ЕС. Но те означават и по-високи разходи за труд, което без ръст в продуктивността, прави производството по-неконкурентно от ценова гледна точка, казват икономисти. И предупреждават, че ако бизнесът и икономиката като цяло не успеят да компенсират този ръст, като създават повече стоки и услуги или такива с по-висока добавена стойност, възнагражденията в даден момент може да се окажат непосилни и рискът е икономиката да прегрее.

Над възможностите

В своя доклад ЕК отбелязва, че България е една от трите страни в съюза, в които ръстът на заплатите през 2026 г. ще надмине този, който Комисията прогнозира въз основа на няколко от ключовите икономически показатели, определящи възнагражденията, като инфлация, безработица и производителност. Въпреки че тези показатели предполагат по-слаб ръст на заплатите, той ще остане висок. Единствените други страни, при които ще е налице такова разминаване тази година, са Литва и Словения.

През миналата година според изчисленията на Брюксел ръстът на българските възнаграждения е бил с 3.4 процентни пункта по-висок от този, който предполагат икономическите показатели на страната. Това е и най-голямото разминаване в целия ЕС. След България по този показател през 2025 г. се нареждат Унгария (+3.2 пр. п.) и Словения (+1.8 пр.п.).

"В България е наличен сериозен макроикономически парадокс", коментира за "Капитал" икономистът д-р Юлиан Войнов. "Докато в мнозинството от държавите членки заплатите изостават от макроикономическата рамка, в България те сериозно я надвишават". Според Войнов това значи, че ръстът на доходите у нас не е оправдан от реално увеличение на продукцията, а бизнесът и държавата плащат за труд повече, отколкото икономическият фундамент позволява.

Здравословна конвергенция срещу държавна интервенция

В известна степен изпреварващият ръст на заплатите се дължи на здравословна конвергенция, но също и на силната държавна намеса, смята икономистът. "За разлика от нормалното икономическо догонване, при което доходите растат паралелно с повишаването на ефективността на бизнеса, у нас голяма част от тази разлика от 3.4 процентни пункта е изкуствено напомпана от държавата, особено в предизборни периоди".

Именно това се случи след ковид кризата, когато имаше честа смяна на правителства. От 2022 г. насам заплатите в сектори като сигурност, държавната администрация и образование бяха повишени няколко пъти с между 10% и 20%, а през 2025 г. възнагражденията в силовите ведомства бяха обвързани със средната работна заплата в страната, което доведе до допълнителен рязък скок в бюджетните разходи. Паралелно с това минималната заплата беше повишавана по автоматична формула, което също води до увеличение на възнагражденията и в частния сектор.

"Държавата действаше не като регулатор, а като основен генератор на прегряването", коментира д-р Войнов, като пояснява, че увеличенията на заплатите в бюджетните структури деформират пазара на труда, допринасят за дефицита и повишават инфлацията. На този фон новият механизъм за определяне на минималната работна заплата (МРЗ), заедно със заложения ръст от 5% в бюджетния сектор показва опит на държавата да избегне или поне ограничи прегряването, което тя самата доскоро подхранваше, допълва той.

Производителността все пак расте

Факт е, че производителността на труда през последните години все пак се повишава с по-високи темпове, отколкото в другите европейски страни. Според доклада на ЕК в България реалната производителност на труда се е повишавала средно с 2.2% от 2019 г. до 2026 г. - най-бързия темп в ЕС, като на второ място е Румъния с 2%.

В известна степен тази по-висока производителност компенсира ръста при възнагражденията, но не изцяло. При общо 44.8% по-високи заплати в реално изражение за тези седем години, груби сметки показват, че възнагражденията за труд са се увеличавали средно с над 5% годишно, изпреварвайки производителността в общ план.

Като цяло разходите за труд за единица производство нарастват значително. Според Комисията България е на второ място в ЕС със средногодишен темп от 8.7% за този период и се нарежда единствено след Унгария - друга страна с ниски възнаграждения, която се опитва да догони средните европейски стойности. За разлика от другите показатели обаче, този включва в себе си и инфлацията, която беше висока в определени периоди, а това значи, че той не може да се сравнява директно с реалната производителност.

Слаби стимули за неработещите

Докато възнагражденията нарастват значително, Европейската комисия отчита пропуск в мерките за стимулиране на участието в работната сила - нещо, което би могло да потисне ръста в заплатите, като осигури повече кадри на затегнатия пазар на труда. Според ЕК въпреки че нивата на дългосрочна безработица в страната са над средното ниво, разходите за активни политики на пазара на труда остават ниски.

"България отделя едва 0.21% от БВП за активиране на безработни, което е над два пъти по-малко от средното за ОИСР (0.45%)", обръща внимание икономистът Войнов. "Нещо повече - над половината от тези средства отиват за директно субсидиране на временни работни места (често нискоквалифициран труд в общините), вместо за реална преквалификация". Според него по-добре би било да се предприемат мерки за стимулиране на ученето през целия живот, като това може да допринесе за свиването на дългосрочната безработица, особено ако се комбинира и с други мерки като подкрепяне на гъвкави модели на заетост и по-проактивен подход от страна на Агенцията по заетостта. Предлагањето на данъчни облекчения за фирми, които водят определена политика по наемане на персонал. също е вариант, но тенденцията да се злоупотребява с такива инициативи може и да доведе до по-ограничен ефект, смята експертът.

AI може да повлияе негативно на възнагражденията

Когато производителността на труда изоставя спрямо заплатите, изкуственият интелект може да изглежда като добра възможност тя да се повиши. Според ЕК изследвания показват, че внедряването на AI повишава производителността на

труда с около 4% "без нежелани ефекти върху заетостта във фирмите в краткосрочен план", както и че компаниите, използващи технологията, предлагат по-високи възнаграждения.

За страни като България обаче и това само по себе си не може да гарантира запазването на ръста на възнагражденията, защото страната няма същия иновационен и технологичен капацитет като някои западно- и северноевропейски държави като Дания и Швеция.

"Българският бизнес страда от хроничен недостиг на капитал за иновации и ниски дигитални умения на мениджмънта. Ако просто се купи AI софтуер, без да се променят бизнес процесите и без да се обучат хората, производителността няма да скочи магически", смята Войнов. "Същевременно е напълно възможно AI да свали възнагражденията у нас", предупреждава той като посочва, че докладът на ЕК изрично предупреждава, че в среди с по-ниска дигитална проникваемост и слаби системи за обучение, бизнесите са много по-склонни да съкращават персонал или да свиват разходи, вместо да преквалифицират настоящите си служители.

Според експерта, за да избегне, или поне намали негативния ефект на изкуствения интелект върху възнагражденията през следващите години, е изключително важно страната да спре да привлича инвеститори с евтино производство, като вместо това инвестира повече в производства с висока добавена стойност. "Устойчив ръст ще има само ако AI се използва за създаване на нови, по-сложни продукти, подкрепени от масово дигитално обучение на нацията", твърди Войнов. Той пояснява, че държавата трябва да стимулира преквалификацията на кадрите, чиито професии са най-застрашени от технологията, и да подкрепя само бизнеси, които внедряват AI като допълнение, а не заместител и средство за оптимизация на персонал.

Всички досегашни броеве на "ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ" от началото на 2026 г. до днес може да намерите на адрес: <https://bica-bg.org/bg/14/medii.htm> В секция МЕДИИ/ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ на уебсайта ни е запазен и пълен архив.